

WMO 2015

Wat verandert er met de invoering van de Wmo 2015:

De compensatieplicht in de bestaande Wet maatschappelijke ondersteuning wordt vervangen door de breder geformuleerde resultaatverplichting. Hierdoor wordt benadrukt dat de gemeente en burger de ruimte hebben om te komen tot oplossingen die zijn toegesneden op individuele en lokale omstandigheden.

De 9 prestatievelden uit de oude Wmo maken plaats voor 3 doelen:

- Het bevorderen van sociale samenhang, de mantelzorg, het vrijwilligerswerk en de veiligheid en leefbaarheid in de gemeente en daarnaast het voorkomen en bestrijden van huiselijk geweld
- Het bieden van opvang: een gemeente heeft de opdracht om passende opvang te bieden zo lang dat noodzakelijk is aan mensen die niet (meer) in staat zijn zich op eigen kracht in de samenleving te handhaven. Hierbij gaat het dan om slachtoffers huiselijk geweld, van gerelateerd geweld, van loverboys, mensen die een uitweg zoeken uit de prostitutie, psychiatrische patiënten enz. Zij hebben mogelijk hulp nodig bij het zelfstandig wonen, het vinden van een dagbesteding, werk, financiële zaken of opbouw van een sociaal netwerk. De (centrum) gemeente wordt verantwoordelijk voor het bieden van een beschermende woonomgeving aan personen met psychische problemen. Het verblijf is primair gericht op participatie en dus niet op behandeling
- Het ondersteunen van de participatie en zelfredzaamheid van personen met een beperking of met chronische, psychische of psychosociale problemen, indien mogelijk in de eigen leefomgeving.

Beleidsplan

Gemeenten zijn verplicht periodiek een (beleids) plan te maken. Dit plan is erop gericht dat: mensen zo lang mogelijk in de eigen leefomgeving kunnen blijven
mensen die beschermd of in opvang wonen, zo snel mogelijk weer op eigen kracht te laten deelnemen aan de samenleving.

Verplichte onderdelen van dit beleidsplan zijn:

1. Het bevorderen van de sociale samenhang

2. De ondersteuning van mantelzorgers en vrijwilligers. Dit was ook één van de prestatievelden van de oude Wmo, echter de positie van de mantelzorger en zorgvrijwilliger wordt steeds belangrijker. Hier is landelijk veel aandacht voor. De staatssecretaris is bezig met een landelijke agenda voor de ondersteuning van mantelzorgers en zorgvrijwilligers onder de kopjes: versterken, verlichten, verbinden. Vanaf 2015 is de ondersteuning die mantelzorgers en zorgvrijwilligers krijgen vastgelegd in twee wettelijke kaders: de WMO 2015 en de kern-AWBZ. Zowel in de nieuwe WMO als in de nieuwe kern AWBZ is er expliciet aandacht voor de positie en het ondersteunen van deze mantelzorgers en zorgvrijwilligers. In overleg met landelijke organisaties voor het ondersteunen van mantelzorgers en vrijwilligers heeft het rijk met betrekking tot deze ondersteuning in de toekomst de volgende kerndoelstellingen geformuleerd:

- A. Versterken
- B. Verlichten
- C. Verbinden

Ad A) Versterken: het is nodig om de positie van de informele zorg stevig te verankeren, zodat er een integraal maatwerk geboden kan worden voor de cliënt en diens ondersteuningssysteem. In de nieuwe WMO wordt dit geborgd door de verplichting de mantelzorger te betrekken bij de aanvraag van de burger die ondersteuning wil, om zo goed af te stemmen wat de burger en de mantelzorger zelf kunnen doen en waar ondersteuning bij nodig is. Ook in de kern-AWBZ wordt de rol van de mantelzorger en familie geborgd. Het is voor goede zorg essentieel dat zij worden betrokken bij het opstellen van een zorgplan. Landelijk is er veel aandacht voor initiatieven die de positie van mantelzorgers en zorgvrijwilligers verbeteren zoals bv. projecten die werkgevers stimuleren om meer ruimte te bieden voor het verlenen van mantelzorg enz.

Ad B) Verlichten: Omdat veel mantelzorgers aangeven dat ze overbelast zijn, moet er meer aandacht komen voor het verlichten van de werkzaamheden van de mantelzorg. In de WMO 2015 wordt dit op drie manieren geborgd:

Het college moet een verordening opstellen waarin staat beschreven op welke wijze er zorg wordt gedragen voor een jaarlijkse blijk van waardering voor de mantelzorgers in de gemeente.

Het college moet algemene maatregelen treffen ter bevordering van mantelzorg en vrijwilligerswerk.

Het college moet algemene maatregelen treffen ter ondersteuning van mantelzorgers en vrijwilligers.

Ad C) Verbinden: de samenwerking tussen de cliënt, de mantelzorger, de vrijwilliger en de hulpverlener zal verbeterd moeten worden. Formele en informele zorg zijn gelijkwaardig in ondersteuning en zorg en de betrokken partners zullen elkaar als gelijkwaardig moeten zien.

3. Gemeenten moeten voorkomen dat burgers op ondersteuning aangewezen zijn. Dat betekent meer aandacht voor preventie. Integrale benadering: bv. Het stimuleren van een gezonde leefstijl of meer bewegen voor ouderen zijn allemaal onderdelen van een preventie-programma. Maar ook: aandacht voor vroegsignalering. De verplichte meldcode huiselijke geweld en kindermishandeling. Het samenvoegen van het meldpunt huiselijk geweld en kindermishandeling. Maar ook: de cultuuromslag: van signaleren naar handelen.

4. Gemeenten moeten de zelfredzaamheid en participatie van cliënten ondersteunen door het bieden van algemene voorzieningen en maatwerkvoorzieningen. Daarbij moet ook een maatwerkvoorziening voor opvang worden geboden

5. De algemene voorzieningen moeten toegankelijk zijn voor iedereen, soms met een lichte toegangstoets. Het streven is om zo weinig mogelijk maatwerkvoorzieningen te hebben en te investeren in algemene voorzieningen. Zo kunnen individuele voorzieningen vanuit de oude Wmo worden omgezet naar algemene voorzieningen. Zowel het rijk als de VNG stimuleren deze ontwikkeling. Voorbeelden hiervan zijn: het inzetten van HBH als algemene voorziening; vervoer, scootmobielen enz. Ook moeten algemene voorzieningen de samenleving toegankelijker maken voor mensen met een beperking. (en moeten voorzieningen toegankelijk gemaakt worden voor mensen met een beperking). In de wet is een maatwerkvoorziening een individuele voorziening. Voor maatwerkvoorzieningen geldt in veel gevallen een inkomensafhankelijke eigen bijdrage.

(persoonsgebonden) budget

Een klant kan een budget krijgen voor de inkoop van zijn maatwerkvoorziening.

Er kan in de verordening worden opgenomen dat een budget voor bepaalde voorzieningen niet mogelijk is. Ook kan worden bepaald onder welke voorwaarden het budget wordt verstrekt.

Een budget wordt alleen verstrekt indien:

de klant in staat geacht wordt de bijbehorende taken op verantwoorde wijze uit te voeren.

de klant zich gemotiveerd op het standpunt stelt dat hij de voorziening niet wenst geleverd te krijgen door een aanbieder.

De voorzieningen van goede kwaliteit zijn

Daarnaast kan de gemeente om redenen van doelmatigheid bepalen welke mogelijkheden geboden worden om niet-professionals financieel voor hun diensten te belonen. De regering acht het wenselijk dat dit beperkt blijft tot die gevallen waarin dit aantoonbaar tot betere en effectievere ondersteuning leidt (bijvoorbeeld 24/7 beschikbaarheid van ondersteuning op afroep). De gemeente kan differentiatie aanbrenge voor professionele en niet professionele ondersteuning.

Het budget kan gezien worden als een subsidie en kan daarom (op grond van de Awb) worden terug gevorderd als niet aan de gestelde eisen is voldaan.

Ter voorkoming van misstanden wordt niet meer een geldbedrag aan de klant verstrekt, maar stelt de gemeente een budget beschikbaar waaruit de Sociale Verzekeringsbank namens het college betalingen kan doen aan degene die de aanvrager, na een toets door het college of aan de gestelde voorwaarden is voldaan, heeft ingeschakeld voor zijn ondersteuning..

Kwaliteit

Klachten: Als burgers klachten hebben over de gemeente zelf of door de gemeente gefinancierde voorzieningen voor maatschappelijke ondersteuning, kunnen deze burgers zich ten alle tijden wenden tot de gemeente.

Gegevensverwerking

Het college is bevoegd tot verwerking van de persoonsgegevens die voor de uitvoering van de wet noodzakelijk is. Het betreft de (zorg)gegevens van de klant, zijn echtgenoot en de thuiswonende minderjarige kinderen, de mantelzorger en het sociale netwerk.

Ook de toezichthoudende ambtenaren, het CAK, de SVB, het SHG en de aanbieder van de maatwerkvoorziening hebben deze bevoegdheden.

In het wetsvoorstel wordt op grond van een juridisch kader aangegeven op welke wijze en onder welke voorwaarden de gegevens kunnen worden uitgewisseld tussen de gemeente, de aanbieders, het CAK, de SVB en de zorgverzekeraars. Dit is nodig om een integrale dienstverlening aan de klant te garanderen en om een zo efficiënt mogelijk pakket van ondersteuning aan de klant te bieden. Ook maakt dit continuering van zorg mogelijk, bijvoorbeeld wanneer iemand uitbehandeld is op grond van de Zvw en nog wel ondersteuning vanuit de Wmo nodig heeft. Gegevensuitwisseling vindt verplicht plaats op grond van bsn-nummers.

Evaluatie

Het jaarlijkse klanttevredenheidsonderzoek wordt vervangen door een onderzoek naar de ervaren kwaliteit. Met name de vraag of de kwaliteit van leven is verbeterd en of de hulpverlening integraal wordt aangeboden zijn van belang.

Overgangsrecht

De aanspraak op de overgaande AWBZ taken vervalt per 1 januari 2015. In de tekst is een overgangsregeling getroffen die ervoor zorgt dat burgers de zorg die zij bij de inwerkingtreding van het wetsvoorstel ontvangen, nog gedurende een bepaalde periode kunnen blijven ontvangen. In de tekst wordt uitgegaan van een periode van één jaar, tenzij de indicatie eerder vervalt. In de overgangperiode kan de gemeente een nieuw ondersteuningsarrangement vaststellen. Als de betrokkene zich daarin kan vinden, vervalt de AWBZ-overgangstermijn en gaat het nieuwe arrangement in werking. Dit geldt ook voor mensen die gebruik maken van een PGB.

Voor mensen met een AWBZ indicatie geldt dat zij uiterlijk tot 1 januari 2016 hun recht op zorg behouden onder de nu geldende AWBZ-condities en door de zorgaanbieder waar ze nu gebruik van maken, zelfs als deze niet is gecontracteerd door de gemeente.

Voor mensen met een AWBZ aanspraak op beschermd wonen, dit is vaak een kwetsbare groep die al jaren in een instelling verblijft, geldt een overgangstermijn van vijf jaar. (tenzij de indicatie eerder afloopt)

Overige zaken

Bij een eventuele aanbesteding mag het college niet uitsluitend op grond van de laagste prijs gunnen.

In de verordening worden de basistarieven voor huishoudelijke hulp vastgesteld (dit geldt nu ook al overigens).

Met ingang van 1 januari 2015 wordt het beschikbare budget voor hulp bij het huishouden met 40% verlaagd.